နီဝရဏဇမ္မ

အာရုံ	အကြောင်း	နီဝရဏ	သမထ	ဝိပဿနာ
သုဘနိမိတ် (လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ်အာရုံ)	အယောနိသော မနသိကာရ	ကာမစ္ဆန္ဒ - ဖြစ်	X	သတိ ပညာ
အသုဘနိမိတ်	ယောနိသော မနသိကာရ	ကာမစ္ဆန္ဒ - မဖြစ်	ဧကဂ္ဂတာ	သတိ ပညာ
ဗျာပါဒနိမိတ် (မလိုချင်မနှစ်သက်ဖွယ်အာရုံ)	အယောနိသော မနသိကာရ	ဗျာပါဒ - ဖြစ်	x	သတိ ပညာ
မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ (မေတ္တာဘာဝနာ)	ယောနိသော မနသိကာရ	ဗျာပါဒ - မဖြစ်	ပီတိ	သတိ ပညာ
တရားအလုပ်၌ မပျော်ခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း၊ ကိုယ်လက် တဆန့်ငင်ငင်ဖြစ်ခြင်း၊ အစားအသောက်အဆီရစ်ခြင်း၊ စိတ်ဓါတ်ကျခြင်း	အယောနိသော မနသိကာရ	ထိန၊မိဒ္ဓ - ဖြစ်	x	သတိ ပညာ
အာရမ္ဘ ဓာတ်- စတင်အားထုတ်ခြင်း၊ နိက္ကမဓာတ်- ပျင်းရိမှုလွတ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊ ပရက္ကမဓာတ်- တိုး၍အားထုတ်ခြင်း၊ . (အလွန်ထက်သန်သောဝီရိယ)	ယောနိသော မနသိကာရ	ထိန၊မိဒ္ဓ - မဖြစ်	ဝိတက်	သတိ ပညာ
စိတ်မငြိမ်းအေးခြင်း	အယောနိသော မနသိကာရ	ဥဒ္ဓစ္စ၊ကုက္ကုစ္စ - ဖြစ်	x	သတိ ပညာ
စိတ်ငြိမ်းအေးခြင်း	ယောနိသော မနသိကာရ	ဥဒ္ဓစ္စ၊ကုက္ကုစ္စ- မဖြစ်	သုခ (ဥပေက္ခာ)	သတိ ပညာ
ဘုရား, တရား, သံဃာ, သီလ သိက္ခာ, ရှေ့ဘဝ, နောက်ဘဝ, ရှေ့နောက်ဘဝ,သစ္စာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျိုး အကြောင်းတရား ဝိစိကိစ္ဆာတည်ရာဖြစ်ရာအကြောင်း (၈)မျိုး	အယောနိသော မနသိကာရ	ဝိစိကိစ္ဆာ - ဖြစ်	x	သတိ ပညာ
ကုသိုလ်တရား အကုသိုလ်တရားစသည်	ယောနိသော မနသိကာရ	ဝိစိကိစ္ဆာ - မဖြစ်	ဝိစာရ	သတိ ပညာ

နီဝရဏရှုမှတ်နည်း

ဒွါရ(၆)ခုတွင် တစ်ခုခုမှာ သုဘနိမိတ်အာရုံတစ်ခုခုကို ထင်မြင်လာတဲ့အခါ လိုချင်တဲ့ စိတ်ဖြစ်တယ်။

အဲဒီစိတ်နှင့်အတူ စေတသိက်တွေဖြစ်တယ်၊ ထိုစေတသိက်တွေထဲမှာ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌

(၁) လောဘ ဆိုသော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏဖြစ် မဖြစ်ဆင်ခြင်ပါ။

(၂) ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ ဖြစ်ရင်လည်း ဖြစ်တာကို သတိဥာဏ်နှင့်ရှုမှတ်နေရမယ်၊ သိနေရမယ်။

(၃) ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ မဖြစ်ရင်လည်း - မဖြစ်တာကို သတိဥာဏ်နှင့်ရှုမှတ်နေရမယ်၊ သိနေရမယ်။

(၄) နှစ်သက်ဘွယ်အာရုံပေါ်မှာ အယောနိသောမနသိကာရကြောင့် နဂိုမူလက မဖြစ်ပေါ်သေးတဲ့ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် အကြောင်းဖြစ်တဲ့ အယောနိသောမနသိကာရကို သတိဥာဏ်နှင့် ရှုမှတ် နေရမယ်။

(၅) အသုဘနိမိတ်အာရုံကိုပဲ - လို့ ယောနိသောမနသိကာရထားလိုက်ရင် ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏကို တဒင်္ဂပဟာန်= ခဏတာပယ်အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်= အကြာကြီးပယ်ဖြစ်ဖြစ် ဖယ်ရှားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ယောနိသောမနသိကာရကို သတိဥာဏ်နှင့် ရှုမှတ်နေရမယ်။

(၆) တဒင်္ဂပဟာန်၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်တို့ဖြင့် ပယ်ရှားနိုင်တဲ့ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏတရား နောင်အခါ မဖြစ်ပေါ်နိုင်အောင် အကြောင်းဖြစ်သော အရိယာမဂ်ကို သတိဥာဏ်နှင့် ရှုမှတ်နေရမယ်။

(ကျန်နီဝရဏတရားများကို ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏနည်းမှီပြီး ရှုမှတ်ပါ။)

မှတ်ချက်။

အယောနိသောမနသိကာရ ဟူသည် ဒွါရ(၆)ပါး၌ ထင်လာသမျှ ရုပ်နာမ်အာရုံများကို နိစ္စ, သုခ, အတ္တ, သုဘ လို့ နှလုံးသွင်းခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ယင်းသည် အကုသိုလ်ဟူသမျှ၏ ပေါက်ဖွားရာ မူလအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။

ယောနိသောမနသိကာရ ဟူသည်မှာ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘ အနေဖြင့် ရှုမြင်သော ဝိပဿနာနှင့် အသုဘလို့ နှလုံးသွင်းသော သမထတို့ဖြစ်သည်။

- ရဟန္တာသည် ကာမစ္ဆန္ဒ, ထိနမိဒ္ဓ,ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏတို့ကိုသမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့်လုံးဝပယ်ရှား နိုင်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ကို သိနိုင်၏။
- အနာဂါမ်သည် ဗျာပါဒ, ကုက္ကုစ္စနီဝရဏတို့ကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် လုံးဝပယ်ရှား နိုင်ကြောင်းဖြစ်သော အနာဂါမိမဂ်ကို သိနိုင်ပါ၏။
- သောတာပန်သည် ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် လုံးဝပယ်ရှားနိုင်ကြောင်း ကြောင်းဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ကို သိနိုင်၏။
- ရဟန္တာမဖြစ်သေးသော ယောဂီများနှင့် ပုထုဇဉ်များသည် မရသေးသောမဂ်ဉာဏ်များ ကို သုတ စိန္တာမယဉာဏ်ဖြင့်သာ သိနိုင်ပါ၏။